

A történelmi igazság kedvéért

Október 8-án **Pék Zoltán**, Zenta polgármestere, **Širková Anikó** alpolgármester és a Harcoszövetség tagjai megkoszorúzták a II. világháború zentai áldozatainak emlékére a városháza előcsarnokában elhelyezett emléktáblát.

A város vezetősége arra is emlékezett, hogy 64 évvel ezelőtt, 1944. október 8-án a szovjet Vörös Hadsereg és a Jugoszláv Népfelszabadító Hadsereg egységei bevonultak Zentára.

A történelmi igazság kedvéért jelenik meg egy akkori szemtanú visszaemlékezése arra a napra, amikor a szovjet hadsereg katonái elfoglalták Zentát. A Népfelszabadító Hadsereg egységei még nem lehettek jelen, akkor még legalább 400 km távolságra voltak Zentától.

A napokban, október 8-án volt 64 éve annak, hogy az első orosz lovas katona beporoszkált a városba és a Szent Anna-szobornál lévő Julka néni trafikjánál (persze oroszul) a bojárja támaszkodó Stöckl tanítót megkérdezte, merre is van a tűzoltóaktanya. A város teljesen üresnek látszott, az utcák elnéptelenedtek, és ha lehetett, mindenki bezárkózott saját portájára. A lovas azt is hihette, azért néptelen minden, mert a lakosok idejében elmenekültek előlük. Pedig nem így történt. A levanteken és a németek végső győzelmében reménykedőkön kívül szinte senki sem menekült. Az ide érkező felszabadítóknak elég rossz volt a hírük, mert ahogyan akkor mondogatták, ők a karórákba és a lovakba voltak szerelmesek. Válogatás nélkül vették tulajdonokba az egyiket és a másikat is. A Romániából ide érkező kőszá hírek szerint az oroszok az eljűk kerülő

15–90 éves nőket megerőszakolták – ha bírták.

Azért írom, hogy ha bírták, mert feletteseik ezt tiltották, nem úgy, mint a karórák és a lovak birtokba vételét. A Julka néni trafikja elé érkező huszár békésnek és jókedvűnek látszott, ezért nekem, aki 14 éves voltam, nem esett nehezemre Stöckl tanító óhajára elvezetni a katonát a 200 méterre lévő tűzoltóaktanyába. Ott két riadt tűzoltón kívül más nem volt, és mivel szerbül jól beszéltem, lefordítottam nekik, mi volt a kérése, követelése az oroszoknak. Egy papírról olvasta föl: „Keressék föl azonnal Isidor Nešić zentai borbélyt, mert a bevonuló orosz parancsnokság őt nevezi ki a zentai népbizottság első polgármesterévé.” A tűzoltók biciklire ültek, fölkeresték Nešić borbélyt, ő pedig még aznap délután megérkezett a polgármesteri hivatalba.

En a hírrel trappoltam hazáig és jelentettem nagypámak: Tata, nem kell többet félni és aggodni, mert a házukban lévő Nešić borbély bácsit neveztek ki polgármesternek.

A NOV és POJ (Narodna Oslobodilačka Vojska és Partizanski Odredi Jugoslavije) első katonái valamikor november elején érkeztek társzékéren a városba, melynek katonai igazgatását még egy ideig az ötteni orosz parancsnokság végezte.

■ Kubát János